

Beleid relaties en seksualiteit

Visie op het gebied van relaties en seksualiteit voor de Laurentius Praktijkschool Delft

Als school vinden wij het belangrijk om verschillende thema's school-breed aandacht te geven en hierop in te zetten. Onze school werkt samen met meer kwetsbare leerlingen dan op reguliere voortgezet onderwijs scholen en stimuleert leerlingen en leerkrachten tot een gezonde leefstijl. Thema's als welbevinden, bewegen en sport, voeding en relaties en seksualiteit worden ondersteund met schoolgezondheidsbeleid. Onder gezond verstaan wij *het vermogen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven en daar waar nodig ondersteuning vragen en/of aanvaarden.*

Visie op relaties en seksualiteit

We vinden het belangrijk om onze leerlingen op alle gebieden een goede educatie aan te bieden. Juist het thema 'Relaties en Seksualiteit' dat bij onze doelgroep belangrijk is om extra in het aandachtsgebied te zetten. Met inzet op individuele werkvormen en klassikale lessen (inclusief gastlessen) werkt school samen met leerlingen aan het vergroten van kennis op het gebied van 'Relaties en Seksualiteit' en aan het bevorderen van het maken van gezonde keuzes in het moment en/of voor de toekomst. Het gaat hierbij om het aangaan van gezonde relaties en gezonde seksualiteit. Daarnaast heeft school een belangrijke signaleringsfunctie. Leerlingen kunnen op school terecht met vragen en/of problemen en worden indien nodig doorverwezen. Als er sprake is van grensoverschrijdend gedrag dan handelt de school volgens afspraken (protocol).

De 6 seksregels:

Tijdens de lessen seksualiteit is er aandacht voor de 6 "seksregels":

1. Wederzijdse toestemming: je wilt het allebei en er is geen twijfel
2. Vrijwilligheid: niemand moet iets (er is geen druk of dwang)
3. Gelijkwaardigheid: niemand is de baas
4. Ontwikkeling: het past bij de leeftijd
5. Omgeving: de plek is oké
6. Zelfrespect: je hebt respect voor jezelf en de ander

Uitvoeringsbeleid en educatieve lesprogramma's

- **Liefdesplein**

Het *Liefdesplein lespakket* is een goede basis voor de seksuele voorlichting met thema's als lichaam, puberteit en verliefdheid. Het bestaat uit een DVD, een handleiding en werkboekjes.

- **Dr. Corrie**

Dr. Corry is een schooltv-programma dat kinderen op een humoristische manier over puberteit en seksualiteit vertelt. In het eerste leerjaar kijken de leerlingen naar deze uitzendingen met de docent.

- **Strux**

StruX biedt leer-/werkboeken aan voor seksuele vorming. Seksuele vorming is meer dan alleen het geven van informatie over seksualiteit in het algemeen: voortplanting, geslachtsgemeenschap en voorbehoedsmiddelen. Het gaat ook om het stimuleren van een positieve houding ten aanzien van seksualiteit, het ontwikkelen van een positief zelfbeeld, een gevoel van eigenwaarde, het ontdekken van de eigen normen, waarden en wensen op het gebied van seksualiteit en het respectvol omgaan met anderen. In de groepen 1 tot en met 3 bieden we de volgende leer-/werkboeken aan rondom seksuele vorming:

- Ik (leerjaar 1)
- Anticonceptie en zwangerschap (leerjaar 2)
- Seksuele veiligheid (leerjaar 3)

- **Ik**

Dit leer-/werkboek richt zich op seksuele vorming rondom het onderwerp seksuele veiligheid. In dit leer-werkboek komen onder andere de volgende onderwerpen aan bod:

- Veilig vrijen
- Geslachtsziekten
- Seksuele veiligheid

- **Anticonceptie en zwangerschap**

Dit leer-/werkboek richt zich op seksuele vorming rondom het onderwerp anticonceptie en zwangerschap. In dit leer-/werkboek komen onder andere de volgende onderwerpen aan bod:

- Anticonceptie
- Zwangerschap
- Ongewenste zwangerschap

- **Seksuele veiligheid**

Dit leer-/werkboek richt zich op seksuele vorming rondom het onderwerp seksuele veiligheid. In dit leer-werkboek komen onder andere de volgende onderwerpen aan bod:

- Veilig vrijen
- Geslachtsziekten
- Seksuele veiligheid

- **Lang Leve de liefde training**

De meisjes en de jongens van de Laurentius Praktijkschool (in het tweede leerjaar) krijgen een Lang Leve de Liefde/loverboys training op school. Het zijn 6 bijeenkomsten waarbij

gewerkt wordt met de methode Lang Leve de Liefde. De bijeenkomsten vinden plaats met een groep van ongeveer 8 jongens of meiden. De jongens en meiden zitten apart in een groep. Met dit lespakket ondersteunen we de leerlingen in een prettige, veilige en gewenste seksuele ontwikkeling. We werken aan kennis maar ook aan de houding en vaardigheden van leerlingen ten aanzien van 'Relaties en Seksualiteit'.

- **Toolkit L.O.V.E Online**

De Toolkit L.O.V.E. Online is een special bij het lespakket Lang Leve de Liefde onderbouw voor praktijkonderwijs en vmbo. De Toolkit ondersteunt scholen in het geven van lessen, het vormen van beleid rondom sexting en online veiligheid, het handelen bij incidenten en het informeren van ouders.

- **Ik ben van mij**

'Ik ben van mij!' is een methode die jongeren bewustmaakt van seksuele wensen en grenzen en hun leert over verantwoord seksueel gedrag. Het doel: voorkomen dat jongeren seksueel grensoverschrijdend verdrag vertonen of meemaken. 'Ik ben van mij!' werkt dus preventief. Het uitgangspunt is dat seksestereotype & dubbele moraal bijdragen aan seksueel grensoverschrijdend gedrag. Jongeren leren vooral leren van elkaar (peer-to-peer) en door theorie te combineren met iets doen.

- **Puberkwartet**

Een kwartet waarmee kinderen kennis maken met verschillende aspecten van de puberteit en begrippen rondom seksualiteit en relaties. In het puberkwartet komen thema's aan bod zoals: gevoelens in de puberteit, veranderingen bij meisjes, veranderingen bij jongens, verliefd, verkering hebben, vriendschap, zoenen, uitmaken, voorbehoedmiddelen, soa, wensen en grenzen. Dit wordt ondersteunend gebruikt bij de lessen Lang leve de liefde.

- **Koffer Anticonceptie voor jou**

Koffer om voorlichting te geven over verschillende vormen van anticonceptie. De anticonceptiekoffer bevat alle in Nederland verkrijgbare anticonceptiemiddelen plus glijmiddel en een zwangerschapstest.

- **Make a move+**

Make a Move heeft een positieve insteek: het realiseren van plezierige relaties en seksuele ervaringen, vrij van dwang, discriminatie en geweld. Make a move is een groepsprogramma voor jongens van 12 tot en met 18 jaar. Het programma richt zich op het bevorderen van seksueel gezond gedrag en het voorkomen van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Wij geven de Make a move training aan alle jongens in leerjaar 3.

- **Girls talk +**

Het programma Girls talk richt zich op de seksuele empowerment en het verbeteren van hun seksuele gezondheid en het seksueel welzijn. In Girls' Talk gaat het niet alleen over veilig vrijen en geslachtsgemeenschap, maar ook over het bevorderen van gewenste en prettige seksuele ervaringen, vrij van dwang, discriminatie en geweld. Girls' Talk is voor meisjes die aan het begin staan van hun seksuele carrière, experimenteren met seksualiteit en extra seksuele risico's lopen zoals soa, onbedoelde zwangerschap en seksuele dwang of grensoverschrijding. Wij geven de Girls talk training aan alle meiden in leerjaar 3.

- **Codename future**

Codename future- de maatschappij dat ben JIJ is een burgerschapsmethode. Deze burgerschapsmethode leert studenten álles over de maatschappij en hun rol hierin. Zij ontwikkelen hun kritische denkvaardigheden: zij discussiëren tijdens de lessen Burgerschap over verschillende maatschappelijke thema's én leren situaties vanuit verschillende perspectieven te bekijken.

De maatschappij dat ben JIJ beslaat 6 hoofdstukken. In hoofdstuk 5 komt seksualiteit en relaties aan de orde.

Hoofdstuk 1 – Kritisch denken

Hoofdstuk 2 – Economische dimensie

Hoofdstuk 3 – Sociaal-maatschappelijke dimensie

Hoofdstuk 4 – Politiek-juridische dimensie

Hoofdstuk 5 – Dimensie vitaal burgerschap

Jouw leefstijl

Gezonde voeding

Ik en de liefde

Online liefde

Ik kan er niet mee stoppen

Ben je happy?

Hoofdstuk 6 – Portfolio

Lesstof tabel 'Relaties en Seksualiteit'

Methodes	Leerjaar	Aantal uur
Dokter Corry	1	10 x 1 uur
Liefdesplein	1	12 uur
Strux ik	1	40 uur
Strux seksuele veiligheid	2	40 uur
Strux anticonceptie en zwangerschap	3	40 uur
Lang Leve de Liefde	2	7 x 1 uur
Toolkit L.O.V.E. online love / sexting Lang leve de liefde	3	3 x 1 uur
Ik ben van mij	3	3 x 1 uur
Make a move +	3	8 x 1 uur
Girls talk +	3	8 x 1 uur
	4 en 5	40 uur per jaar

Sociale vaardigheden

Om leerlingen meer in hun kracht te zetten en daarmee goed hun eigen grenzen en wensen aan te kunnen laten geven (ook op het gebied van seksueel grensoverschrijdend gedrag) hebben we verschillende programma's. Leefstijl is er voor alle leerlingen van de leerjaren 1 tot en met 3. De rots en watertraining is er voor alle leerlingen van leerjaar 1. De andere programma's worden ingezet waar nodig:

- **Leefstijl**

In de groepen 1 tot en met 3 wordt gewerkt met de methode Leefstijl voor de ontwikkeling van de sociaal emotionele vaardigheden. Iedere week wordt er minimaal 1 keer les gegeven uit deze methode door de mentor. De methode bestaat uit 8 thema's en ieder thema is op dezelfde manier opgebouwd. De verantwoordelijkheid voor het pedagogisch klimaat binnen de school ligt bij alle docenten. De eindverantwoordelijkheid ligt bij de directie. De verantwoordelijkheid voor de methodieken sociaal emotionele ontwikkeling ligt bij de coördinator sociale vaardigheden.

- **Rots en watertraining**

Alle leerlingen van groep 1 krijgen de "Rots & Water" training aangeboden. Deze training wordt ingezet als preventief programma voor alle leerlingen in de eerste klas. De doelstelling van deze training zijn zelfbeheersing, zelfreflectie en zelfvertrouwen. Voortbouwend op dit fundament is het mogelijk aandacht te hebben voor de thema's veiligheid, assertiviteit, communicatie en het vinden van een eigen weg (innerlijk kompas) dat met anderen verbindt en richting geeft. De lessen worden naast een docent rots en water, ook door de mentor van de betreffende klas begeleid, waardoor de aanpak in situaties ook in dementorklas aangrijpingspunt kan zijn. Sommige leerlingen krijgen de rots en watertraining een extra keer aangeboden als dit nodig is, dit wordt ook door het begeleidingsteam besloten.

- **ERT**

Bij deze individuele training gaat het erom een leerling die niet goed in zijn vel zit weer in balans te brengen, zodat alle vier de basisemoties aanwezig zijn en niet één daarvan is uitvergroet. De leerling wordt bij zichzelf gebracht, zodat hij zijn eigen grenzen beter kan aangeven en meer rust ervaart. ERT wordt altijd in samenspraak met ouders aangeboden aan de leerling.

- **SOVA-training**

De training bestaat uit acht bijeenkomsten van 1 uur. De training wordt gegeven aan groepen van ongeveer 8 kinderen, die moeite hebben met de sociale vaardigheden. Tijdens de 8 bijeenkomsten worden 8 thema's, zoals kennismaken, vrienden maken, praatjemaken behandeld.

- **Zelfcontrole**

In deze training leren leerlingen met agressief gedrag en/of oppositioneel gedrag om controle te krijgen over hun gevoelens, gedachten en gedrag. In een veilige omgeving oefenen ze samen met nieuw geleerde vaardigheden, bijvoorbeeld via rollenspel.

- **Vriendenprogramma**

Het Vriendenprogramma is gericht op de vroege preventie en behandeling van leerlingen met angstklachten. Het is gericht op het vergroten van de emotionele veerkracht en het

zelfvertrouwen van de leerlingen en het aanleren van vaardigheden om hun problemen op te lossen en moeilijke situaties aan te pakken. Dit beschermt hen tegen toekomstige stress.

- **Individuele begeleiding van de leerling**

Als er onduidelijkheid is over de oorzaak van probleemgedrag kan de orthopedagoge onderzoek doen. Ook kan zij begeleiding geven in de vorm van psycho-educatie of begeleidingsgesprekken. De maatschappelijk werkende kan individuele begeleidingsgesprekken voeren met leerlingen als de problemen meer in de thuissituatie zijn gelegen.

De schoolarts kan worden geraadpleegd als er bijvoorbeeld sprake is van ongewenste zwangerschap.

Iedere twee weken komt het begeleidingsteam bij elkaar. Hier kan een leerling ook worden besproken en eventueel doorverwezen naar externe organisaties.

- **Leerlingbegeleiding**

Het portfolio en de ontwikkeling van de leerling staan centraal bij een coaching gesprek. Dit coaching gesprek wordt drie keer per jaar met de leerling gehouden. Dit gebeurt steeds op afspraak. Vooraf is bij de leerling bekend welke punten er besproken gaan worden. In het gesprek geeft de leerling aan waar hij de komende periode aan wil gaan werken. Ook de docent spreekt af de leerling hiermee te zullen helpen. Bij gesprekken over stage en beroepsprofiel wordt tevens de vakdocent ingeschakeld. Enkele weken van tevoren krijgt de leerling een uitnodiging voor het gesprek. De leerling wordt dan gevraagd alvast na te denken over een onderwerp. Het is niet de bedoeling dat het een corrigerend gesprek wordt. Van het gesprek wordt een verslag gemaakt. De mentor zorgt ervoor dat een leerling drie keer per jaar een coaching gesprek heeft. De coördinator coaching is verantwoordelijk voor de inbedding van alles op het gebied van coaching op school.

De leerling mag in deze coachingsgesprekken alle vragen en zorgen bespreken. Ook op het gebied van 'Relaties en Seksualiteit'.

Indien er meer zorg nodig is, wordt met toestemming van de leerling en ouders gevraagd om het onderwerp te bespreken in het begeleidingsteam. De leerling kan dan begeleiding krijgen binnen de school van de orthopedagoog, emotioneel remedial teacher of van de trainer seksualiteit. Ook kan besloten worden dat er begeleiding moet komen van buiten school, zoals van GGZ of team Jeugd.

- **Vertrouwenspersoon**

Leerlingen willen soms in vertrouwen ergens over praten, zonder dat anderen daar iets van hoeven te weten. Voor zulke gesprekken kunnen de leerlingen op een van de vertrouwenspersonen rekenen. Er zijn twee vertrouwenspersonen voor de leerlingen op school. Dit zijn mevr. L. Reekers en dhr. H. Bok.

GEZONDE SCHOOL

Gezonde scholen presteren beter